

Efterårskonference

Risikostyring i landbruget – behov og muligheder fremover

Michael Friis Pedersen, IFRO,
Frederiksberg den 22. nov. 2018

UNIVERSITY OF COPENHAGEN



Risikostyring – behov og instrumenter

- Risikostyring – historisk baggrund
- Hvordan kan risici håndteres?
- Kan landbruget afdække de ting, det har behov for?
- Kan risici fordels bedre?
- Er der et rimeligt fokus på risiko kontra afkast?

Risikostyring – behov og instrumenter

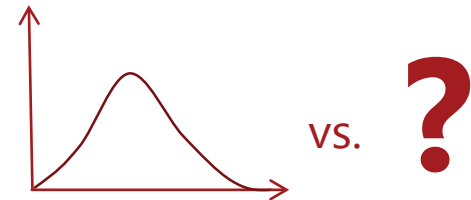
- *historisk baggrund*

- Periode med stabile afregningspriser (især mælk og korn)
- Lang periode i 90erne og 00erne med relativ let adgang til lånekapital
- Er det så mærkeligt at dansk landbrug ikke var gearet til at håndtere risiko?
- Er dansk landbrug blevet (væsentligt) bedre gearet til at håndtere risiko de seneste 10 år?

Risikostyring – behov og instrumenter

- Risiko! Hvad er det og hvordan kan det håndteres?

- Risiko og (Knightisiansk) Usikkerhed
- Risikovurdering
- Risikostyring:
 - Undgå – hvis du vil minimere risikoen for skilsmisse, kan du f.eks. undlade at blive gift!
 - Reducer – risiko for og effekt af uønskede hændelser f.eks. ekstern smittebeskyttelse
 - Del – f.eks. gennem forsikringer og afdækning (hedging)
 - Accepter – måske det mest almindelige i dansk landbrug?
- Alle former for risikostyring medfører omkostninger i en eller anden form
 - opvejer fordelene omkostningerne?



Risikostyring – behov og instrumenter

Kan landbruget afdække de ting, det har behov for?

- Hvad har landmanden behov for at afdække?
 - Er landmanden meget interesseret i budgetsikkerhed indenfor året?
 - Eller er det mere bankens interesse?
 - VS.
 - Er landmandens primære mål at maksimere langsigtet afkast, under hensyn til risikoen for konkurs (tab af økonomisk kontrol)
-
- Hvis målet med risikostyring er indkomststabilisering kan (hedging) deling af risikoen med andre via (finansielle) instrumenter være en mulighed

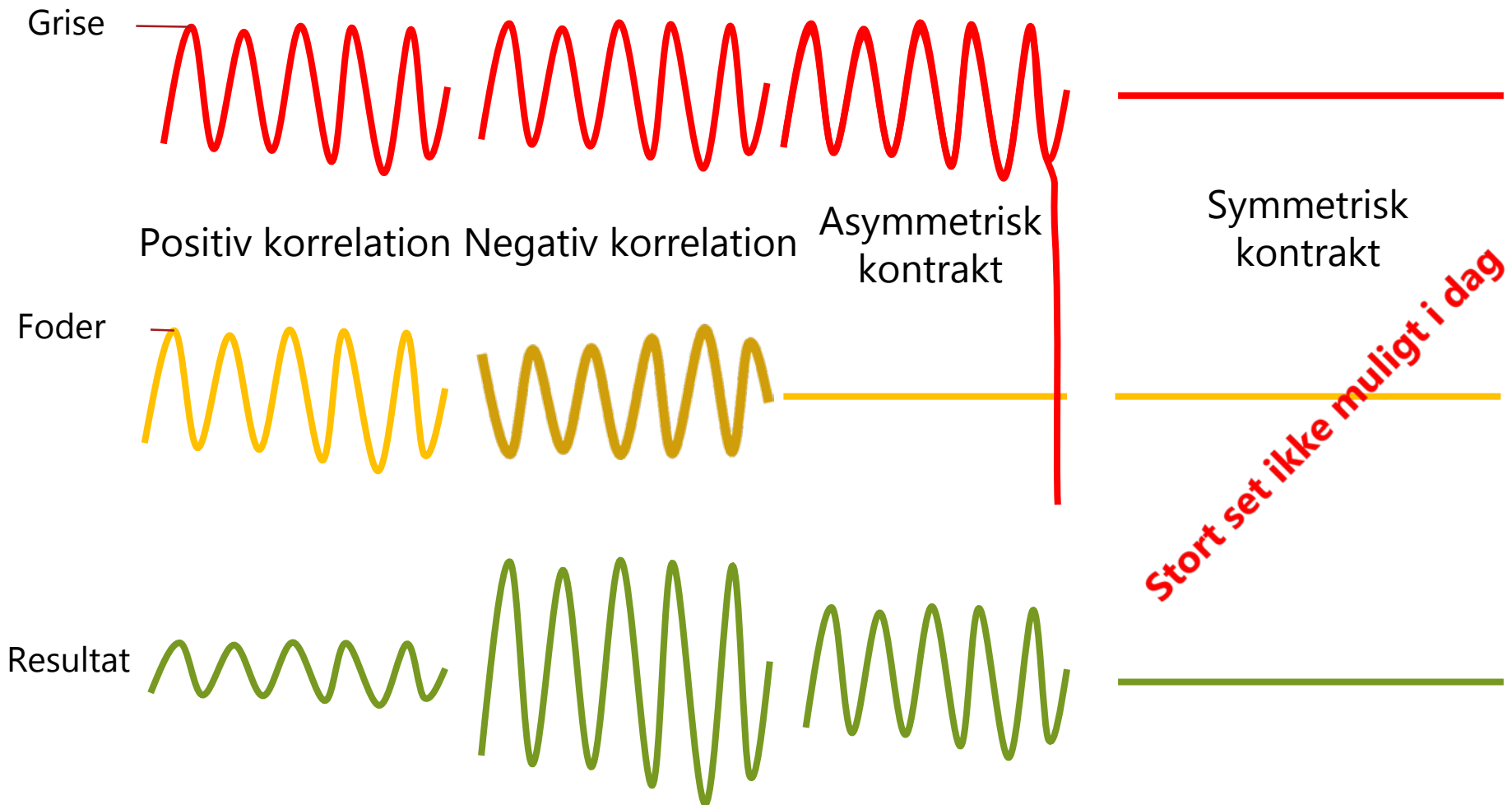
Risikostyring – behov og instrumenter

Kan landbruget afdække de ting, det har behov for?

- Hedging er dog ikke lige til, og de rette instrumenter er ikke nødvendigvis til stede...
- Behov for afdækning på både input- og outputsiden?
- Tradition for køb af foder på kontrakt, men er det risikostyring eller spekulation?

Risikostyring – behov og instrumenter

Kan landbruget afdække de ting, det har behov for?



Risikostyring – behov og instrumenter

Kan landbruget afdække de ting, det har behov for?

- Afdækning af de vigtigste ting er måske ikke muligt!
- Hvis mulighed for finansielle instrumenter (futures) på mælk og kød, vil der stadig være basisrisiko
- Hvad gør andelsselskabet og hvad gør andelshaveren?

Risikostyring – behov og instrumenter

Kan risici fordeles bedre?

- Fokus på forpagtningskontrakter
- Mere og mere jord forpagtes
- Typisk fast-pris-kontrakter eller baseret på kapitelstakst (kornpris)
- Vil bortforpagter ikke typisk have bedre forudsætninger for at bære risikoen?
- Måske forpagtningskontrakter der lægger mere af den samlede risiko hos bortforpagter – og naturligvis mere af resultatet... - vigtigt med rette incitamenter til forpagter!

Risikostyring – behov og instrumenter

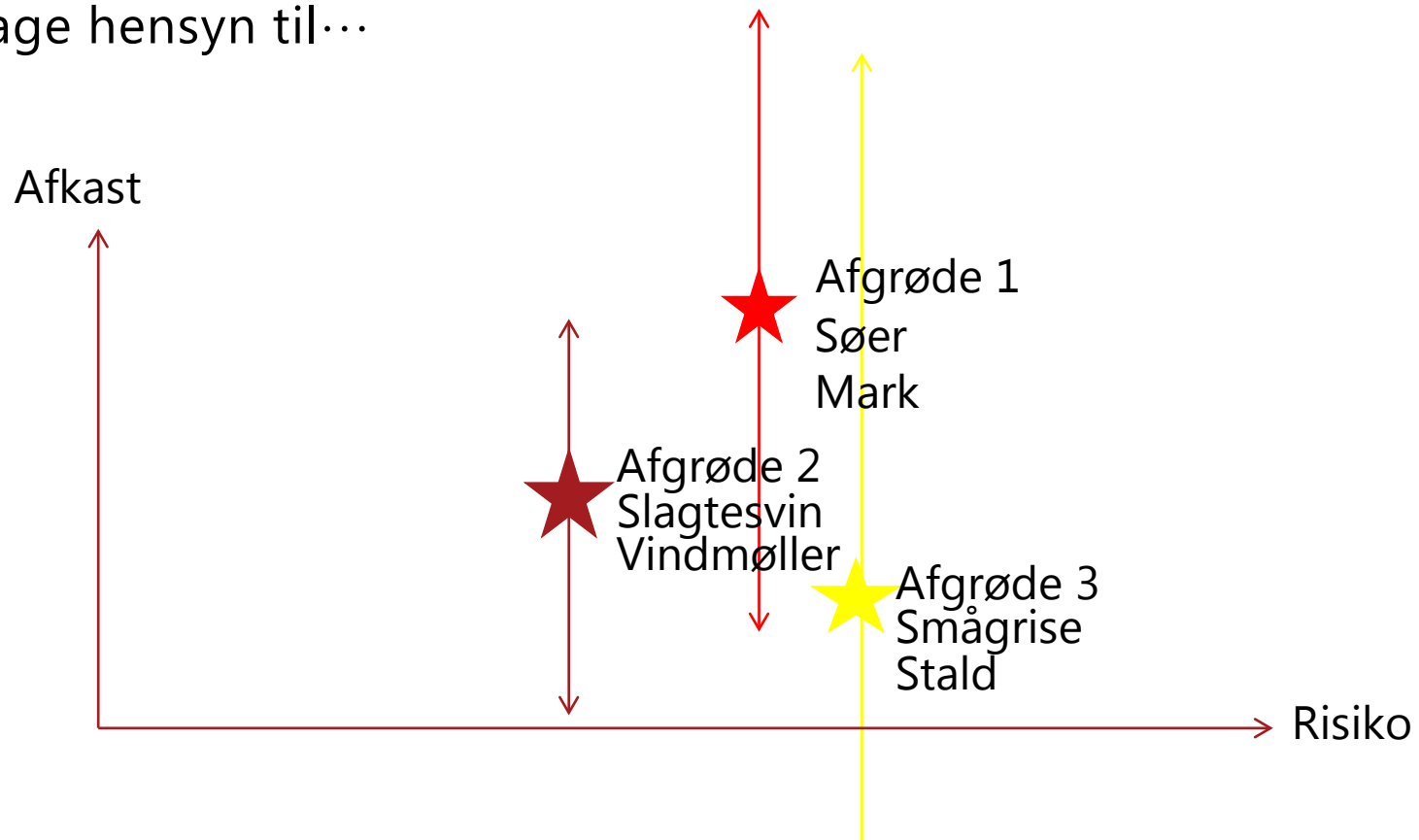
Er der et rimeligt fokus på risiko kontra afkast?

- Hvis man ikke kan...
 - *Undgå*
 - *Reducere*
 - *Dele*
- Må man *acceptere* de risici, der er i erhvervet...
- Niveauet af finansiel gearing af bedriften kan være med til at balancere forretningsrisiko og finansiel risiko til et acceptabelt niveau af totalrisiko

Risikostyring – behov og instrumenter

Vigtighed af helhedsorientering - Portefølje teori

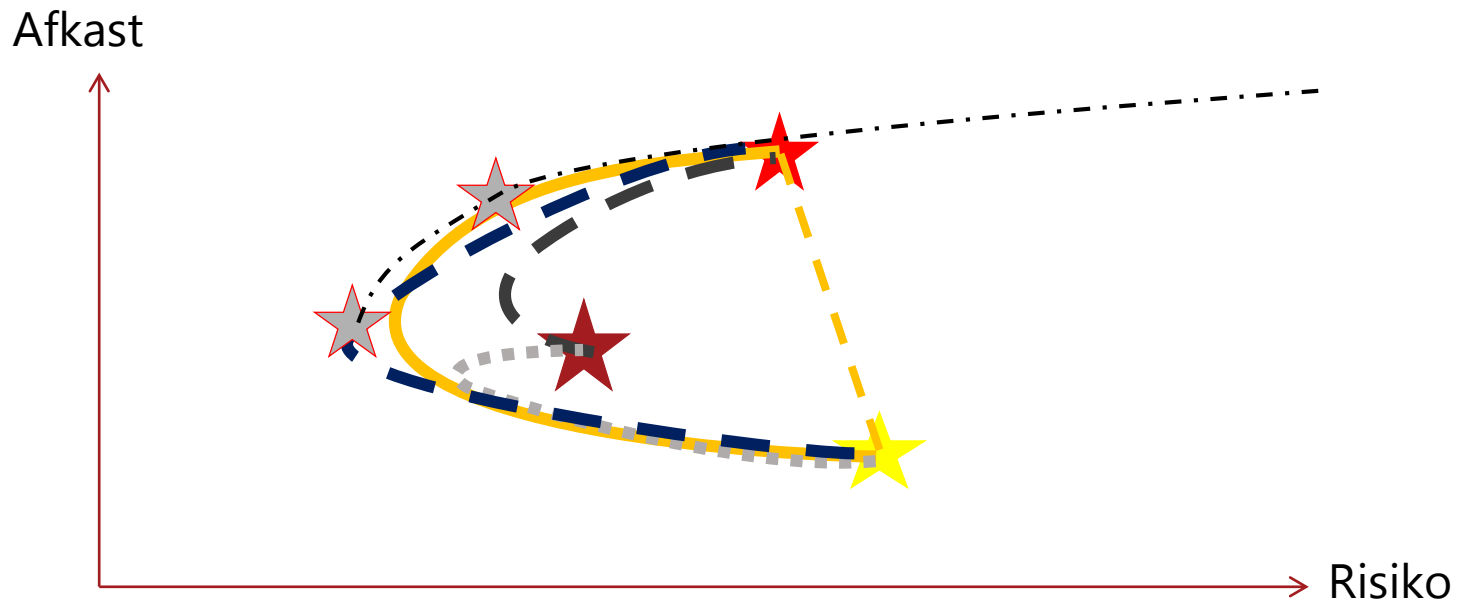
- Det er vigtigt at have en helhedsorienteret tilgang til risikostyring, idet der er mange naturlige afdækningsmekanismer på bedriften at tage hensyn til...



Risikostyring – behov og instrumenter

Vigtighed af helhedsorientering - Portefølje teori

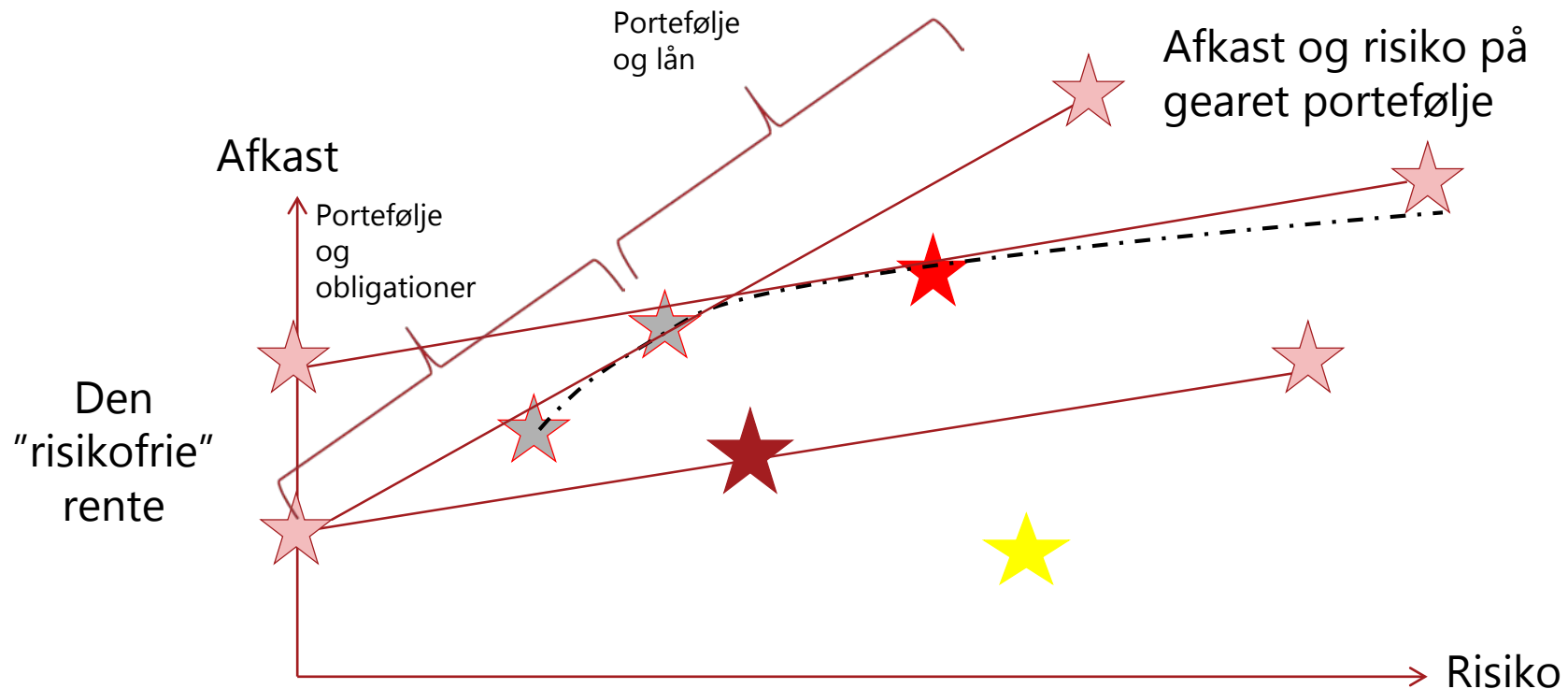
- Det er vigtigt at have en helhedsorienteret tilgang til risikostyring, idet der er mange naturlige afdækningsmekanismer på bedriften at tage hensyn til...



Risikostyring – behov og instrumenter

Vigtighed af helhedsorientering - Portefølje teori

- Finansiell gearing af aktiviteter forstærker afkast og risiko
- Hvilken portefølje er det, der geares?



Risiko balanceringskonceptet

- Forretningsrisiko vs. finansiel risiko
- Ved lavere (udefra kommende) forretningsrisiko reagerer man med øget finansiel risiko, ved lavere udefra kommende finansiel risiko reagerer man med øget forretningsrisiko osv.



Risikostyring – behov og instrumenter

- Måske er den realistiske løsning på landbrugets udfordringer med risiko et bedre forhold mellem gæld og egenkapital...
- Vejen derhen er lang og stenet...

